

Appelbes

Appelbessen met meer dan 1 cm grote bessen zijn geen Aronia's maar *×Sorbaronia*'s. Foto: Peter Meininger.

Ruud Beringen (FLORON)

Appelbes (*Aronia*) is een uit Noord-Amerika afkomstig geslacht uit de Rozenfamilie. Het zijn vrij lage loofverliezende struiken, die zich met ondergrondse uitlopers uitbreiden. In Noord-Amerika komen twee soorten voor: *A. melanocarpa* met zwarte bessen en *A. arbutifolia* met rode bessen. Beide soorten kunnen kruisen en de hybride (*A. ×prunifolia*) komt in Noord-Amerika algemeen voor.

Wanneer Appelbessen in Nederland zijn ingevoerd is niet precies bekend. Er is onder andere herbariummateriaal uit 1892, dat is verzameld op een “buitenplaats ten noorden van Steenwijk”. Springer vermeldt in 1915 dat hij ze “in de buurt van Steenwijk in groot getale verwilderd als onderhoud van dennen en eiken op heidegrond” had aangetroffen. Vanaf 1920 hebben Appelbessen zich plaatselijk massaal gevestigd in veenmosrietlanden in het westen van het land. De verwilderde Appelbessen hebben een grote variatie in kenmerken, waardoor het op naam brengen problematisch is. Vanaf begin jaren ‘80 worden alle verwilderde Appelbessen in Nederland daarom als hybridenzwerm opgevat en aangeduid als Zwarte appelbes (*A. ×prunifolia*). Appelbessen zijn ooit geïntroduceerd als

sierstruik vanwege de fraaie herfstkleuren. Tegenwoordig verheugen Appelbessen zich in een toenemende populariteit als fruitgewas. De bessen gelden als “superfood” en worden verwerkt in sappen, vruchtenwijn en jams. De hiervoor aangeplante struiken hebben grotere, sappiger en zoetere vruchten dan de wilde Aroniasoorten. Ze zijn uit Rusland afkomstig, maar hoe ze precies ontstaan zijn is pas vrij recent ontrafeld. Begin 20^e eeuw voerde de plantenveredelaar Mitschurin kruisingen uit, met als doel het ontwikkelen van aan het Russische klimaat aangepaste nieuwe fruitrassen. In 1905 lukte het om *A. melanocarpa* en Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*) met elkaar te kruisen. De huidige voor

de bessen geteelde Appelbessen zijn ontstaan uit deze kruising en worden in het genus *×Sorbaronia* ondergebracht. Cultivars als ‘Viking’ zijn ontstaan door weer terug te kruisen met *A. melanocarpa*. Deze “Appelbes look-a-likes” heten *×Sorbaronia mitchurinii* en worden vaak onder de naam “Zwarte appelbes” of “*Aronia ×prunifolia*” aangeboden. Ze onderscheiden zich van echte Aronia's door de grotere vruchten (> 1 cm!) en het ontbreken van ondergrondse uitlopers. In Oost-Europa verwilderen ze in vennen en dennenbossen. Omdat ze makkelijk door vogels worden verspreid is het goed om ook in Nederland alert te zijn op verwilderingen van deze “next generation” Appelbessen.

RETOURADRES: FLORON | Toernooiveld 1 | 6525 ED Nijmegen

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

